

Väljarna som tänkte att vad fan

| av Per Heister

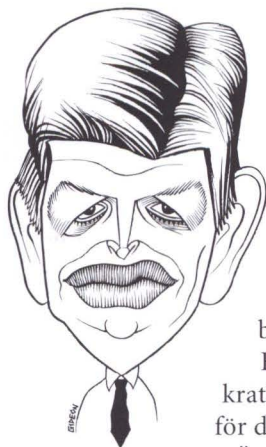
Högt valdeltagande hävdas vara bra för demokratin.

Må det?

Ett av demokratins grundläggande villkor är ju fria, allmänna och hemliga val.

Socialister tenderar att tycka att demokratin blir bättre ju fler frågor som beslutas genom omröstningar i politiska församlingar.

Om det vore så att demokratin är mer högtstående om kommunfullmäktige, landstinget eller Europaparlamentet bestämmer allt så skulle det ligga något i tanken att demokratin blir mer fulländad om alla röstar.

MEN DEN SOM ANSER att makten bör ligga hos medborgarna själva och att så få beslut som möjligt överförs till den ena eller andra överheten måste diskutera valdeltagandet i helt andra termer. Varför sjunker valdeltagandet i de flesta västerländska demokratier? Och hur problematiskt är det?

För socialister betyder få röstande att demokrati försvagas. Och oroande att legitimiteten för de politiska besluten minskar.

Även borgerliga politiker blir bekymrade över lågt valdeltagande. Om de oroas för att inte tillräckligt många hjälper till att kasta ut makthavarna, att genomdriva förändring, kan man ju hålla med. Men om man har en liberal demokratisyn bör man hellre tolka det låga valdeltagandet som positivt tecken.

OM FÅ RÖSTAR BETYDER DET JU att politiken inte betyder så mycket i deras vardag. Det betyder att utrymmet för det civila samhället ökar och att den politiska maktens grepp över oss är på reträtt. Vi blir allt mindre beroende av riksdagens beslut ju mindre riksdagen reglerar av vår vardag. Och det blir allt svårare att upprätthålla regleringarna ju fler andningshål det blir. Reformerna som ökar möjligheten att välja skola eller dagis, avregleringen av flyget och etermedia, liksom informationsexplosionen med digitala media som rör sig helt obehindrat över gränserna, den faktiska avregleringen av arbetsmarknaden via konsulteringen betyder ju att politikens grepp över oss minskar.

När få röstar i Europaparlamentsvalet betyder det att man inte känner att parlamentet lägger sig i min vardag. Kanske bestämmer de viktiga saker men de är inte viktiga för mig just nu. Varför skall jag då masa mig till vallokalen? Det står mig ju fritt att avstå från att rösta.

FÖRR, NÄR INGVAR CARLSSON kände sig tvungen att understryka att "samhället" inte avsåg lägga sig medborgarnas val av husgeråd och färger på möblerna, fanns det all anledning att rösta. Men nu kan Persson säga och göra lite vad som helst utan att det så där påtagligt griper in i min vardag, kan många nog tycka. Särskilt om de inte märker hur mycket de betalar i skatt. Än otvivelaktigt är Europaparlamentet och dess enskilda ledamöter.

De som inte röstar bryr sig inte för att de inte berörs. Eller kanske för att de inte tror att det har så stor betydelse vem de röstar på. Det förra är ju på liberala grunder ett glädjeämne, det senare naturligtvis en anledning till eftertanke bland partier i opposition. De har då inte förmått göra det tillräckligt tydligt vad de vill ändra på, att förändringen är viktigt eller att just de är de rätta förändringarna.

Men om man tror på liberal demokrati och gläds åt den ökade öppenheten och rörligheten i vår värld skall man varken vara bekymrad eller förvånad över att rätt många väljare säger att vad fan och prioriterar det civila framför det offentliga. Också på valdagen.

I det här numret uppmärksammar vi i flera artiklar världens största och äldsta demokrati. Inte minst ett presidentval som kommer att locka mindre än hälften av amerikanerna till valurnorna.

Pär Ström, Carl Johan Westholm och Henrik von Sydow diskuterar farliga tendenser till inskränkningar av friheten. Inte minst framväxten av en storebrorsstat med hjälp av modern teknik. Det borde leda till högre valdeltagande...

MATS HALLENBERG PÅTALAR att privatisering inte är nyliberalismens moderna påfund utan var regeringspolitik redan på 1600-talet. Anna Sophia Bonde grubblar över den gamla kyrkans behov av Gud och Jesus och Elise Claesson över vår nya statsreligion, feminismen. Bland annat!